МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ: АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ

Олег Євгенійович ЄЛЕЦЬКИЙ,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

Міжнародні стандарти правового регулювання праці трудових мігрантів є основою для створення справедливих умов праці, забезпечення соціального захисту та дотримання прав людини для осіб, які працюють за межами своєї держави. Ці стандарти визначають основні принципи та рекомендації для держав-членів, спрямовані на забезпечення рівних прав і можливостей трудових мігрантів, запобігання дискримінації та забезпечення гідних умов праці. До ключових документів, що встановлюють такі стандарти, належать конвенції та рекомендації Міжнародної організації праці (МОП), міжнародні договори ООН, а також регіональні угоди Європейського Союзу, які слугують орієнтиром для формування національних законодавчих актів у цій сфері.

Впровадження міжнародних стандартів правового регулювання праці трудових мігрантів на національному рівні стикається з численними викликами, серед яких адаптація законодавства до міжнародних вимог, забезпечення ефективного контролю за дотриманням трудових прав, а також доступу мігрантів до правової допомоги та соціального захисту. В Україні процес імплементації таких стандартів реалізується через національні нормативні акти, що регулюють права та обов'язки трудових мігрантів, а також через ратифікацію міжнародних конвенцій та угод. Суттєвим аспектом є співпраця з міжнародними організаціями, такими як МОП та Європейський Союз, що сприяє адаптації національних норм до загальноприйнятих стандартів, особливо в умовах інтеграції до європейського правового простору. Аналіз національного законодавства України свідчить про поступову інтеграцію положень міжнародних стандартів у правову систему країни. Зокрема, це відображається у створенні рівних прав на працю для іноземних громадян та осіб без громадянства. Важливим кроком у цьому напрямі стало прийняття Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", який закладає правові основи для трудової діяльності іноземців в Україні, включаючи отримання дозволів на працевлаштування та забезпечення рівних умов праці з громадянами України. Крім того, у рамках міжнародних угод, таких як Угода про асоціацію між Україною та ЄС, Україна зобов'язується покращувати умови праці для трудових мігрантів та забезпечувати їхні соціальні права.

Практика застосування національного законодавства у сфері праці трудових мігрантів виявляє низку проблем, серед яких бюрократичні перепони під час оформлення дозволів на працевлаштування, недостатній рівень поінформованості мігрантів про їхні права, а також випадки недо-

© Єлецький О. Є., 2021

тримання роботодавцями трудових норм і соціальних гарантій. Трудові мігранти часто зіштовхуються з труднощами доступу до правової допомоги та соціального захисту, що може призводити до порушень їхніх прав та випадків експлуатації. Це свідчить про необхідність не лише удосконалення законодавчого регулювання, а й забезпечення реального доступу до правової підтримки та дієвих механізмів моніторингу дотримання трудових прав. Одним з ефективних механізмів впровадження міжнародних стандартів є укладання двосторонніх угод між Україною та країнами, які є основними напрямками трудової міграції. Такі угоди охоплюють питання працевлаштування, соціального страхування та захисту прав мігрантів, що дозволяє покращити рівень правового захисту як для українських громадян, які працюють за кордоном, так і для іноземних громадян, що працюють в Україні. Угоди можуть включати положення про взаємне визнання трудового стажу, що має особливе значення для пенсійного забезпечення трудових мігрантів, забезпечуючи їм стабільні умови для виходу на пенсію незалежно від країни роботи. Проблемні аспекти імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство пов’язані з необхідністю забезпечення соціальної інтеграції трудових мігрантів та доступу до системи охорони здоров'я, пенсійного забезпечення та інших соціальних послуг. Крім того, трудові мігранти нерідко стикаються з ситуаціями правової невизначеності, що негативно впливає на їхнє становище на ринку праці. Це стає особливо важливим у контексті економічної нестабільності та зростання конкуренції на ринку праці, що може сприяти посиленню дискримінації та порушень трудових прав мігрантів, зокрема в умовах пандемії або інших кризових ситуацій. Перспективи розвитку правового регулювання праці трудових мігрантів в Україні тісно пов’язані з подальшою міжнародною співпрацею в рамках МОП та ЄС, спрямованою на гармонізацію національного законодавства з міжнародними стандартами. Це включає створення ефективних механізмів моніторингу дотримання прав трудових мігрантів, розвиток програм підвищення обізнаності мігрантів про їхні права та забезпечення їх доступу до юридичної допомоги. Також важливим є розвиток співпраці з неурядовими організаціями, які надають підтримку мігрантам у питаннях правового захисту, соціальної адаптації та професійного розвитку.

Забезпечення ефективного правового регулювання праці трудових мігрантів на основі міжнародних стандартів є багатовимірним процесом, що вимагає комплексного підходу. Важливими аспектами цього процесу є гармонізація національного законодавства з міжнародними нормами, посилення співпраці з міжнародними організаціями, а також забезпечення ефективного правозастосування на національному рівні. Тільки за умов повної імплементації міжнародних стандартів та активної взаємодії з міжнародними партнерами можна забезпечити дотримання трудових прав мігрантів та створити сприятливі умови для їх соціальної інтеграції та професійного розвитку в Україні.

© Єлецький О. Є., 2021